

שאלה: אני חסיד רבי נחמן (ברסלב) ועל פי הוראותיו אני נמנע מלשאל רופאים על שום מחלה. כעת אמר לי חבר שזה נגד דברי השולחן ערוך (יורה דעה, פרק שלו). מה יישוב הסתירה הזאת?

תשובה: הוא אינו יחיד בדיעה זאת. כי גם רבי אברהם אבן עזרא כתב כי מה שהתורה כתבה "ורפוא ירפא" (שמות כא, יט) נאמר רק על מכה חיצונית בגוף, שהרופא יכול לראותה במו עיניו ולטפל בה. כמו שהפרשה ההיא מדברת על מכות חיצוניות, שהאדם ניזוק ממכות של אדם אחר, או בהמה נוגחת. אבל מכות או מחלות בפנים הגוף, עליהן התורה לא דברה. וכן דעת הגר"א בביאורו "אדרת אליהו" לפסוק ההוא.

אפשר שר' נחמן ברסלב לא סמך על רופאים, כי היה חולה שחפת (וממחלה זו מת בגיל צעיר). עצותיהם של הרופאים בזמנו לא הועילו לו. אבל מאז ועד היום עברו כבר יותר ממאתים שנה ומקצוע הרפואה התפתח בצורה נפלאה. אם בזמן קום המדינה היתה הממוצע לתוחלת חיים לגברים גיל 62 ולנשים 67; בימינו תוחלת חיים הממוצע לחיי גבר במדינתנו היא 82 ו-86 לנשים. וזאת מחמת רפואה מונעת וגם רפואת ריפוי וניתוחים מוצלחים. אפילו מחלת הסרטן, שלפני יובל שנים ידעו רקמעט כיצד למצוא מוצא, בימינו יש סוגי סרטן שמרפאים יותר משמונים אחוזים של החולים, אם מגלים המחלה בתחילת התפתחותה. לכן אי אפשר להקיש מדבריו שאמר בערך בשנת 1800 אל תקופתנו המודרנית והמוצלחת.

אבל אם תשאל, מה אם דברי ר"א אבן עזרא והגר"א? הרי אמרו לא לסמוך על רופאים במחלה פנימית. התשובה: נכון שבתקופה הקדומה לא ידעו הרופאים מה מתרחש בפנים גוף האדם. אבל בימינו שיש אולטרה-סאונד ויש שיטות מתקדמות דרך בדיקת דם ושתן, כבר אין שום דבר סתר בגוף האדם. הכל כבר גלוי ושקוף לעיני הרופאים. לכן דברי ר"א אבן עזרא ודברי הגר"א אינם אקטואליים לזמננו.

ובכן, גם חסידי ברסלב חייבים לפנות לרופאים ולהשמע להוראותיהם בכל בעיה רפואית. הרי פסוק מפורש "ונשמרתם מאד לנפשותיכם" (דברים ד, טו). ומי שמזניח עצותיהם של הרופאים, והוא בסופו של דבר מת מלפני זמנו, נכלל בכלל "מאבד עצמו לדעת" ועונו חמור. גם אם האדם רק נחלש מפני מחלתו, ואינו מחפש ריפוי אצל המומחים, ועי"ז הוא נחלש מלימודו או כל מצוה אחרת, הוא חוטא בזה. גם אם מחמת מחלתו וחולשתו אינו עושה מלאכתו וע"י זה פרנסתו לקויה, חוטא בזה.

צריכים להשמע לתורה. גם אם ר' נחמן היה אתנו היום, כך היה אומר.

תוספת דברים:

נביא כאן לשונו של ר' נחמן זצ"ל (שיחות הר"ן, פסקא נ'):
"ואפילו מי שיש לו חולה בתוך ביתו, ואפילו אם החולאת [=המחלה] חזק ח"ו
אע"פ כן ישליך על ה' יהבו וישען באלוקיו לבד, ואל יעסוק ברפואות ודאקטורים
כלל, אפילו במקום שיש דאקטורים מופלגים, אע"פ כן אל יסמוך עליהם ואל
ימסור חייו בידם, כי הם קרובים למיתה יותר מחיים, רחמנא ליצלן. כי אפילו מי
שהוא דאקטור גדול אי אפשר לו לכוון החולאת [=המחלה] והרפואה השייכה לו
לפי מזגו וטבעו [=של החולה] וכפי החולאת שלו וכפי העת והזמן. כי יש בזה
כמה וכמה שינויים שצריך הדאקטור לכוין בהם מאד, וקשה לו מאד שיכוין ולא
יטעה בכל הפרטים, כאשר הם בעצמם מודים בזה". [ושם בהמשך דבריו כתב
על הדאקטורים "שהם בעצמם מבולבלים בחכמה זו... כי הם ממיתים בני אדם
הרבה מאד. אשרי מי שמתרחק מהם ומחזיק עצמו בהש"י לסמוך עליו לבד"].
עד כאן לשונו.

לפי ההסבר של הרב והנימוקים שנתן, ברור כשמש שאם היה חי בתקופתנו אנו
לא היה אומר כך, אלא היה מייעץ להתרפאות ע"י הרפואה המשוכללת שבימינו.